

Januarkonferencen 2024

På vej mod ICD-11: Posttraumatisk stress (PTSD), kompleks PTSD, forlænget sorglidelse og tilpasningsreaktion

Fredag den 19. januar 2024
Syddansk Universitet
Lokale O100

Institut for Psykologi

© **Videnscenter for Psykotraumatologi**

Institut for Psykologi
Syddansk Universitet
Campusvej 55
5230 Odense M

Syddansk Universitet

Telefon: +45 6550 1000
sdu@sdu.dk
www.sdu.dk

Indhold

2	Velkomstbrev
3	Konferenceprogram
4	Introduktion til talerne
6	Måleredskaber
7	The International Adjustment Disorder Questionnaire (IADQ)
10	The International Trauma Questionnaire (ITQ)
16	The International Trauma Questionnaire – Child and Adolescent version (ITQ-CA)
20	Aarhus Prolonged Grief Disorder-Skala (A-PGDS)

Kære konferencedeltager 2024

Velkommen til Videnscenter for Psykotraumatologis 9. januarkonference ved Syddansk Universitet. Traditionen tro har vi i år forberedt en konference med fokus på at opdatere danske psykologer med den nyeste viden om forskningen i traumer og posttraumatisk stress syndrom (PTSD).

Tidligere konferencer har handlet om særskilte traumetyper, såsom vold i nære relationer (2023), seksuelle overgreb (2013), katastrofer og terror (2016), eller bestemte traumepopulationer, såsom småbørnstraumer (2012), børns traumereaktioner (2017, 2020), soldater og veteraner (2014), og uledsagede flygtningebørn (2011). På vores hjemmeside kan du finde materiale fra disse konferencer.

I år har vi valgt at fokusere på en stor ændring, der er på vej herhjemme, nemlig opdateringen af Verdenssundhedsorganisationens diagnosemanual, ICD-11, som er på vej til at blive indfaset i Danmark. Den seneste version, ICD-10, blev taget i brug i Danmark i 1994, og indeholdt en definition af PTSD, som kun kunne diagnosticeres som følge af en exceptionel svær belastning af katastrofekarakter, der ville udgøre en betydelig belastning for næsten alle (kriterie A).

På baggrund af de seneste 30 års forskning i traume-reaktioner introduceres der med ICD-11 en række væsentlige forandringer i PTSD-diagnosen, herunder i dette "A-kriterie", ligesom PTSD placeres sammen med et nyt kapitel af lidelser, der udvikles specifikt som følge af have været udsat for belastende livsbegivenheder. Disse inkluderer opdaterede kriterier for tilpasningsreaktion, samt nye diagnoser for mere komplekse posttraumatiske reaktioner (kompleks PTSD, K-PTSD) og for forlængede sorgreaktioner efter tab. Det betyder, at der med ICD-11 lægges op til ikke bare en opdatering, men en decideret opgradering af betydningen af voldsomme hændelser og efterfølgende traumelidelser. Det vil nu komme et stærkere fokus på at inddrage voldsomme hændelser i anamnese og forståelsen af sammenhængen mellem belastende begivenheder i menneskers liv og efterfølgende psykiske lidelser. Den større og mere præcise differentiering af traumereaktioner vil også medføre, at vi skal opdyrke og forfine nye udrednings- og behandlingsmetoder, især til kompleks PTSD.

Derfor har vi i år inviteret vores internationale samarbejdspartnere til at introducere de nye diagnoser samt den internationale forskning om lidelserne for at understøtte introduktionen af det mere udbredte fokus på belastende hændelser i ICD-11 i Danmark. Vi har også forberedt denne konferencemappe, hvor du kan opdatere dig på vores arbejde med oversætte og validere selvrapporteringsredskaber til de nye ICD-11 diagnoser i samarbejde med konferencens oplægsholdere. Selvrapporteringsredskaberne for PTSD, K-PTSD og tilpasningsreaktion er desuden tilgængelige i forskellige sprogversioner via <https://www.traumameasuresglobal.com/>. Endelig håber vi at du vil finde tid til at orientere dig i konferencelandskabet, hvor du kan læse om nogle af de forskningsprojekter, som Videnscenter for Psykotraumatologi for tiden arbejder med. Måske får du også lyst til at kigge ind på vores hjemmeside, www.psykotraume.dk.

Vel mødt og tak for din deltagelse!

Mange hilsner

Forskningsledelsen v. Videnscenter for Psykotraumatologi

Prof. Ask Elklit

Lektor Maria Louison Vang

Konferenceprogram

8.00-9.00	Ankomst og morgenmad
9.00-9.15	Velkomst v. lektor Maria Louison Vang (Syddansk Universitet)
9.15-10.00	Stress-reaktioner: Et historisk perspektiv v. professor Ask Elklit (Syddansk Universitet)
10.05-10.45	ICD-11 adjustment disorder v. professor Evaldas Kazlauskas (Vilnius University, Litauen)
10.45-11.15	Pause
11.15-12.30	Development and status for ICD-11 PTSD and complex PTSD v. professors Philip Hyland (Maynooth University, Irland) & Mark Shevlin (Ulster University, Storbritannien)
12.30-13.30	Frokostpause
13.30-14.30	Identifikation og behandling af forlænget sorgreaktion v. professor Maja O'Connor (Aarhus Universitet)
14.30-15.00	Pause
15.00-15.30	International perspectives on ICD-11 prolonged grief disorder v. professors Philip Hyland & Mark Shevlin
15.30-16.00	Konferenceafslutning v. lektor Maria Louison Vang (Syddansk Universitet)

Introduktion til talerne

Lektor **Maria Louison Vang** er psykolog og ph.d. i psykotraumatologi fra Ulster Universitet samt en del af forskningsledelsen v. Videnscenter for Psykotraumatologi sammen med Ask Elklit. Maria har specialiseret sig i sekundær traumatisering som følge af arbejdet med traumatiske hændelser og traumatiserede mennesker, samt måling af symptomer på ICD-11 tilpasningsreaktion, PTSD og kompleks PTSD, og forlænget sorglidelse. Maria har været en central drivkraft for valideringen af de danske oversættelser af måleredskaberne til ICD-11 stress-relaterede lidelser.

Professor **Ask Elklit** er autoriseret psykolog og specialist og supervisor i psykoterapi og psykotraumatologi. Ask grundlagde Videnscenter for Psykotraumatologi, som flyttede til Syddansk Universitet i 2009 som en del af oprettelsen af psykologiuddannelsen i Region Syddanmark. Ask har siden 1985 arbejdet med forskning og uddannelse i psykotraumatologi, og har understøttet fagets udbredelse i Danmark, blandt andet igennem udgivelsen af flere hundrede videnskabelige artikler om området, grundlæggelsen af den første specialistuddannelse i psykotraumatologi for psykologer, samt faglige kvalificering af talrige traumespecialiserede indsatser til traumeoverlevende. Internationalt har hans undersøgelser bidraget til udformningen af de smalle, generiske diagnoser for PTSD og kompleks PTSD i ICD-11.

Professor **Evaldas Kazlauskas** er professor i klinisk psykologi og en af Europas førende eksperter i traume- og stressor-relaterede lidelser. Evaldas har grundlagt det litauiske søstercenter, Center for Psykotraumatologi v. Vilnius Universitet, hvor han leder et team, der forsker i ICD-11 tilpasningsreaktion, PTSD, og kompleks PTSD blandt børn og voksne. Evaldas har været førende i at gennemføre længdesnitsstudier af den nye diagnose for tilpasningsreaktioner samt internationale konsortiesamarbejder om denne diagnose.

Professor **Philip Hyland** er psykolog og psykometriker ved Maynooth Uniersitet i Irland, hvor han har specialiseret sig i traumer samt PTSD og kompleks PTSD. Philip var forskningskoordinator for det internationale netværk CONTEXT, der i samarbejde mellem danske, irske og britiske universiteter og civilsamfundsaktører uddannede 12 ph.d.-studerende til at adressere psykotraumatologiske udfordringer blandt flygtninge, børn, og ansatte udsat for traumer som en del af deres arbejde. Sammen med professor Mark Shevlin og professor Chris Brewin arbejder Philip på at forstå, hvad der fører til udvikling af ICD-11 K-PTSD fremfor PTSD, og Philip har været en afgørende bidragsyder til udformningen af ICD-11 PTSD og K-PTSD.

Professor **Mark Shevlin** er psykolog og psykometriker ved Ulster Universitet i Storbritannien, hvor han har specialiseret sig i traumer, samt karakteren og udviklingen af PTSD og psykotiske symptomer i kliniske såvel som almenbefolkningsgrupper. Mark har været en central drivkraft i at udvikle og etablere den statistiske robusthed af ICD-11 diagnoserne for PTSD og kompleks PTSD og selvrapporteringsreskabet, International Trauma Questionnaire (ITQ), som findes i en dansk version i denne booklet. Mark har i en længere årrække været tilknyttet Videnscenter for Psykotraumatologi som adjungeret professor og psykometriker, og er statistisk redaktør på Journal of Traumatic Stress.

Professor **Maja O'Connor** er autoriseret psykolog og specialist i gerontopsykologi, og har grundlagt og leder Enhed for Sorgforskning v. Aarhus Universitet. Maja er desuden ansat ved det Nationale Sorgcenter, og internationalt førende indenfor forskningen i udvikling, identifikation og behandling af forlænget sorglidelse. Udover at varetage en af de største kohortestudier i verden omkring forlænget sorglidelse har Maja ledet et internationalt samarbejde om udviklingen af et nyt selvrapporteringsredskab og klinisk interview, der kan bruges til at diagnosticere DSM-5 og ICD-11 forlænget sorglidelse, "Aarhus Prolonged Grief Disorder-Scale" og -Interview.

Måleredskaber

1 THE INTERNATIONAL ADJUSTMENT DISORDER QUESTIONNAIRE (IADQ)

<https://www.traumameasuresglobal.com/iadq>

2 THE INTERNATIONAL TRAUMA QUESTIONNAIRE (ITQ)

<https://www.traumameasuresglobal.com/itq>

3 THE INTERNATIONAL TRAUMA QUESTIONNAIRE – CHILD AND ADOLESCENT VERSION (ITQ-CA)

<https://www.traumameasuresglobal.com/itqca>

4 AARHUS PROLONGED GRIEF DISORDER SKALA (A-PGDs)

https://psy.au.dk/fileadmin/Psykologi/Forskning/Forskningsenheder/Sorgforskning/Aarhus_PGD_scale_FINAL_dansk.pdf

Syddansk Universitet

Telefon: +45 6550 1000
sdu@sdu.dk
www.sdu.dk

Videnscenter for Psykotraumatologi

psykotraume@health.sdu.dk
www.psykotraume.dk

SDU